

hisar yerleşme alanında yer alan katedral ve kiliselerle çevrelerindeki çok sayıda oyma barınaklar topluluğu, vadideki eski yerleşmelerin merkezini oluşturmaktadır. Burada, yüksekliği 80 - 100 m'yi bulan dik yamaçların, vadi tabanından plato yüzeyine kadar hemen tümünü kaplayan çok katlı oyma yapılar, adeta kale biçiminde ve çok iyi korunmalıdır. Özellikle Selime'deki yapı topluluğundaki gizli geçitler, merdivenler ve havalandırma bacaları çok ilgi çekicidir. En yukarda kaynaklı tuf katmanının delinerek açıldığı gizli çıkış yerleriyle bu yapıların platoya bağlandığı görülür. Bu büyük yapı topluluklarının ortasında yer alan katedraller, iki sıra kalın oyma sütunların bulunduğu geniş birer salon ve çevresinde, balkon biçiminde salona açılan küçük bölmelerden oluşmaktadır.

Henüz korunma altına alınmamış olan Selime, Yaprahisar ve Belisırma antik yerleşmelerinde yeterli araştırma ve tanıma yapılmadığından, bugüne dek halkın kullanımında kalmıştır. Yamaçlardaki gevşek tüflerin çabuk ayrışma ve yüzey sellenmeleri ile erozyona uğramaları sonucu, kiliselerin bazılarının tavan ve duvarları çökmüştür.

Yakın zamana kadar bu yapılarda bannmış olan, şimdi ise buraları ambar ya da ağıl olarak kullanan halkın özellikle kiliselerin duvar resimlerinde yaptığı yıkım çok büyüktür.

VADİDEKİ DOĞA GÜZELLİKLERİ

Ihlara vadisi, dimdik yamaçlarıyla çevre bozmadan hemen tümüyle ilişkisini keserek oluşturduğu mikroklimasıyla, canlılara eşsiz bir yaşama ortamı sağlayan ender güzelliklerdendir. Vadide sürekli akan Melendiz Suyu ile yamaçlardaki kırık ve çatlaklardan çıkarak akarsuya katılan soğuk ve sıcak su kaynakları tüm canlıları kendisine çeker. Bu nedenle çevreden farklı bir bitki örtüsü ve hayvan topluluğunun varlığı sezilir. Vadinin sarp yamaçlarından hemen düşürecekmis gibi duran kaya blokları, gezenlere ürperti verir. Selime dolayındaki peribacaları, yüksek ve sivri konik çadırları andıran gövdeleleriyle eşsiz güzelliktedir.

Vadi tabanında Ihlara girişinden Belisırma yönünde akarsu boyunca ilerledikçe, bir ölçüde yaban hayatı koşulları başlar. Yamaçlardan yuvarlanmış kaya bloklarının oluşturduğu küçük çağlayanlar ve kuş sesleri arasında farklı bir ortama girilir. Vadi tabanını dolduran kayalar arasında yol bulmak zevkli bir uğraşa dönüşür.

TURİZME YÖNELİK ÇALIŞMALAR

Ihlara vadisi çevresinde turizmi harekettirecek önemli çalışmalar görülmektedir. Aksaray ile Nevşehir - Derinkuyu yönlerinden vadiye ulaşan yolların genişletilme ve kısaltılma çalışmalarını hızla sürdürülmektedir. Ihlara yakınında kurulmuş olan bir

LAZER IŞINLARIYLA GÖZ AMELİYATI

Gözlük ve lens kullanan miyoplar gözlüklerini ve lenslerini korumak için sürekli çaba göstermekten hoşlanmasalar da, gözlük ve lens kullananlara uygulanabilecek olan ve "radial keratotomy" denilen cerrahi müdahale birçok göz uzmanına pek çekici gelmemektedir. Çünkü bu ameliyat yanlış yapıldığı takdirde, korneayı düzleştirmek için yapılan derin ensizyonlar (yarma) körlük gibi komplikasyonlara yol açabilmektedir. Ayrıca bu yöntem, gözleri ileri derecede miyop olanlarda daha az etkili olmaktadır.

Uygulamada çıkan bu aksaklıklar yarım düzine kadar firmayı bu konuda daha az riskli seçenekler aramaya itmiştir. Taunton Teknoloji Şirketi tarafından geliştirilen ve umut veren bir teknikte, korneayı kesme yerine, gözün dışına bir kontak lens yerleştirmek için ultraviyole lazer ışınları kullanılmaktadır. Bu yöntem "laser refractive keratoplasty" olarak bilinmektedir. Firma bu tekniğin miyoplar için kullanıldığı gibi astigmatlılar ve hipermetroplar için de kullanılabileceğini ileri sürmektedir.

Business Week'ten çev.: Latif TUNA

motelden sonra, bu yıl Yaprahisar yakınındaki Ziga sıcak su kaynaklarının değerlendirileceği bir turistik kaplıca işletmesinin yapımı planlanmaktadır.

Vadinin korunmaya alınan kesiminde doğal güzellikleri henüz bozmayan peyzaj çalışmaları gözlenmektedir. Vadiye merdivenli iniş yeri yakınında bir de asansör yapımı düşünülmektedir.

Ihlara vadisindeki turizm olayına büyük katkı sağlayacak olan bu çalışmalar, Belisırma, Yaprahisar ve Selime köyleri dolayını da kapsamına aldığı sürece eksik kalacaktır.

Ihlara yakınındaki örneklerden çok daha büyük antik kent kalıntılarının yer aldığı bu köylerde hiçbir koruma önlemi alınmadığından, büyük ölçüde yıkım gözlenir. Kiliselerin içleri duvarlarla bölünüp, freskler sıva ile kapatılarak ya da kazınarak uzun yıllar konut olarak kullanılmıştır.

Vadiye gelen turistlerin gezme olanağı bulamadığı bu çok değerli antik yapıtlar, tümüyle elden çıkmadan bir an önce korunma altına alınmayı beklemektedir. □

Bir hatayı iki defa tekrar etmeyen en mükemmel insandır.

Einstein.